

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 136/2017-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. mája 2017 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej Advokátskou kanceláriou [REDACTED], v mene ktorej koná konateľka a advokátka [REDACTED], [REDACTED], vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 73/2007 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 73/2007 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 73/2007 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 369,30 € (slovom tristošesťdesiatdeväť eur a tridsať centov) na účet jej právnej zástupkyne JUDr. Daniely Suchánkovej, M. Waltariho 7, Piešťany, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti vo zvyšnej časti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 136/2017-10 z 8. marca 2017 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 73/2007.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka je jedinou zákonnou dedičkou po svojom otcovi (zomrelom v roku 2015), ktorý podal v novembri 2007 žalobu na okresnom súde o zaplatenie 600 000 € s prísl. proti žalovanému [REDAKOVANÉ]. Namietané konanie nie je do dnešného dňa právoplatne skončené, hoci okresný súd vo veci samej rozhodol 22. februára 2011, ale jeho rozsudok bol zrušený uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 429/2011 z 18. marca 2014.

3. Sťažovateľka podala na okresnom súde listom z 22. marca 2016 návrh na vstup do konania namiesto svojho otca, ale okresný súd doteraz o jej návrhu nerozhodol. Právny predchodca sťažovateľky prostredníctvom svojej právnej zástupkyne podal aj sťažnosť na zbytočné prietahy v roku 2015, ktorú predsedníčka okresného súdu uznala ako dôvodnú.

4. Sťažovateľka po opísaní priebehu konania navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti rozhodol nálezom, ktorým vysloví, že postupom okresného súdu v namietanom konaní bolo porušené jej základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, prizná jej finančné zadosťučinenie v sume 5 000 € a úhradu trov konania.

5. Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k priebehu konania podaním sp. zn. Spr 3300/17 z 21. apríla 2017. Vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 29. apríla 2017 sa okrem iného uvádza:

«Zákonná sudkyňa, [REDAKOVANÉ], ktorej vec sp. zn. 18 C 73/2007 bola pridelená dňa 10.12.2015. sa k ústavnej sťažnosti vyjadrila dňa 11.04.2017 (vyjadrenie zákonnej sudkyne prikladám v prílohe). Chronologický prehľad úkonov vykonaných v spise sp. zn. 18 C 73/2007 sa nachádza v prílohe...

Sťažnosť v súvislosti s namietanými prietahmi v konaní sp. zn. 18 C 73/2007 bola tunajším súdom riešená už pod Spr. 2039/2015, pričom táto bola vyhodnotená listom zo dňa 22.04.2015 ako dôvodná, nakoľko odo dňa 21.05.2014 nebol vo veci vykonaný žiaden úkon s poukázaním na skutočnosť, že predĺženie konania bolo zapríčinené v dôsledku nadmernej zaťaženia súdneho oddelenia „18 C“, ktorá je následkom nedostatočného personálneho obsadenia sudcov civilného úseku tunajšieho súdu. ako aj z dôvodu, že zákonná sudkyňa, ktorej bola pôvodne vec pridelená sa vzdala funkcie sudcu a vec sp. zn. 18 C 73/2007 musela byť prerozdelená. V čase vybavenia tejto sťažnosti súd dňa 27.04.2015 vytýčil termín pojednávania na deň 05.06.2015...

Vychádzajúc zo spisového materiálu a prehľadu jednotlivých úkonov je možné konštatovať, že Okresný súd Bratislava I v konaní sp. zn. 18 C 73/2007 nekonal plynule, a to v období od 04.06.2008 do 15.06.2009. v období od 21.05.2014 do 05.06.2015 a v období od 06.10.2015 do 23.09.2016, avšak mám za to, že s výnimkou tohto obdobia súd koná vo veci riadne a bez zbytočných prietahov. V predmetnom konaní došlo dvakrát k zmene

zákonného sudcu. Činnosť súčasnej zákonnej sudkyne [REDAKOVANÉ] je vo veci plynulá a súd od 01.01.2016 doposiaľ konal vo veci sp. zn. 18 C 73/2007 priebežne a bez zbytočných prieťahov.

Zároveň si dovoľím poukázať na skutočnosť, že spis sp. zn. 18 C 73/2007 sa nachádzal v období od 29.09.2011 do 16.05.2014 na Krajskom súde v Bratislave, ktorý bol predložený tunajším súdom na rozhodnutie o odvolaní žalobcu, ako aj odvolaní žalovaného...

Konečné rozhodnutie ponechávam na zváženie Ústavnému súdu Slovenskej republiky a v prípade záveru, že právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov porušené bolo, žiadam, aby súd zvážil dôvodnosť a primeranosť finančného zadostučinenia a nepriznal sťažovateľom finančné zadostučinenie v celej uplatnenej výške, nakoľko primerané zadostučinenie by malo byť primerané k predmetu konania, čo v danom prípade nie je podľa môjho názoru splnené...

Vyjadrenie zákonnej sudkyne:

Agenda oddelenia 18 C mi bola ako zákonnému sudcovi pridelená na vybavenie na základe Dodatku č. 1 k Rozvrhu práce Okresného súdu Bratislava 1 dňa 08.12.2015, konkrétne uvedený spis mi bol náhodným výberom pridelený dňa 10.12.2015.

Dňa 22.03.2016 právna zástupkyňa žalobcu oznámila súdu, že žalobca zomrel a v súvislosti s dedičským konaním prichádza do úvahy ako právny nástupca žalobcu jeho dcéra [REDAKOVANÉ], rod. [REDAKOVANÉ]

Dňa 23.09.2016 bola právna zástupkyňa vyzvaná zo strany súdu aby doložila právoplatné osvedčenie o dedičstve.

Dňa 27.10.2016 právna zástupkyňa doručila súdu osvedčenie o dedičstve ktoré nadobudlo právoplatnosť 05.04.2016.

Následne súd zistil, že na strane žalovaného došlo k sukcesii v dôsledku cezhraničného zlúčenia spoločností [REDAKOVANÉ], Slovensko a spoločnosti [REDAKOVANÉ]

Uzneseniami zo dňa 26.01.2017 č.k. 18C 73/2007-701 a č.k. 18C 73/2007-702 súd rozhodol o subjektoch s ktorými bude v konaní na strane žalobcu a žalovaného pokračovať. Súčasne vyzval právnych zástupcov sporových strán o doloženie originálu alebo overenej fotokópie plnej moci k zastupovaniu.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že súd v čase od 1.1.2016 doposiaľ konal priebežne. Pokiaľ v tomto období malo dôjsť k preťahom v konaní tak z dôvodu, že podklady potrebné pre rozhodnutie o pokračovaní v konaní súdu (§ 63 a nasl.CSP) neboli sporovými stranami doručené spontánne včas a riadne, ale až na základe intervencie súdu. V prípade právnej zástupkyne žalobkyne doposiaľ nebola predložená plná moc k zastupovaniu vo forme originálu alebo overenej fotokópie v súlade s judikatúrou NS SR.

Chronológia úkonov vykonaných v spise pod sn. zn. 18 C 73/2007

- Dňa 02.11.2007 bola na tunajší súd doručená žaloba o zaplatenie 19.916,35 € (600.000,- Sk).

- Dňa 12.11.2007 bol daný pokyn na vyrubenie súdneho poplatku za podanie žaloby a doručenia žaloby s prílohami spolu s poučením o procesných právach a povinnostiach žalovanému.

- Dňa 14.05.2008 bolo doručené na tunajší súd vyjadrenie žalovaného k žalobe.

- Dňa 04.06.2008 bol daný pokyn na doručenie vyjadrenia žalovaného právnomu zástupcovi žalobcu spolu s výzvou na zaplatenie súdneho poplatku za podanú žalobu.

- Dňa 15.06.2009 súd vyzval žalobcu, aby dokladoval pomery strany sporu, ktoré ho odôvodňujú na oslobodenie od súdnych poplatkov.

- Dňa 14.12.2009 súd uznesením sp. zn. 18 C 73/2007 priznal žalobcovi oslobodenie od platenie súdnych poplatkov, zároveň bol daný pokyn na doručenie predmetného uznesenia právnej zástupkyňi žalobcu.

- Dňa 24.02.2010 bol daný pokyn na vytýčenie termínu pojednávania na 08.04.2010 a na zapožičanie poistného spisu žalovaného, vyšetrovacieho spisu č. ČVS: KRP- 87/OVK-TT-2004 a vyšetrovacieho spisu č. ORP-1114/ÚJKP-OVK-TT-2006 od Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Trnave, Úrad justičnej a kriminálnej polície a vyšetrovacieho spisu č. 3Pv 997/14 od Okresnej prokuratúry Trnava.

- Dňa 16.03.2010 bol daný pokyn na preloženie termínu pojednávania zo dňa 08.04.2010 z dôvodu žiadosti žalobcu o preloženie tohto termínu pre účasť právnej zástupkyne žalobcu na plánovanej dovolenke na deň 24.06.2010.

- Dňa 07.04.2010 bol daný pokyn na vyžiadanie spisu z Okresného súdu Bratislava II pod sp. zn. 58 C 173/2008, vrátane spisovného materiálu č. ČVS: ORP-1114/OVK-TT-2006.

- Dňa 24.06.2010 sa konalo pojednávanie, ktoré súd po vypočutí strán sporu odročil na termín pojednávania 19.10.2010 pre potreby poskytnutia lehoty právnenému zástupcovi žalovaného z dôvodu predloženia vyjadrenia a 3 rozsudkov na pojednávaní dňa 24.06.2010.

- Dňa 23.08.2010 bol daný pokyn na pripojenie spisov Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 17 C 151/2007 a 8 C 68/2006, na zapožičanie spisu ORP-1114/ÚJKP-OVK-TT- 2006 od Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Trnave, Úrad justičnej a kriminálnej polície, na urgenciu spisu Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 58 C 173/2008, na vyžiadanie žalovaného, aby súdu zaslal osobité podmienky E, oznámil meno a adresu pracovníka, ktorý uzatvoril s poisťníkom poisťnú zmluvu.

- Dňa 19.10.2010 sa konalo pojednávanie, ktoré súd odročil na termín pojednávania 30.11.2010 z dôvodu nezaloženia žiadaného spisu.

- Dňa 26.10.2010 bol daný pokyn na zmenu termínu pojednávania zo dňa 30.11.2010 na 09.12.2010.

- Dňa 28.10.2010 bol daný pokyn na zapožičanie spisu Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 17C 151/2007.

- Dňa 09.12.2010 sa konalo pojednávanie, ktoré súd z dôvodu potreby, ktorá vzišla na pojednávaní, odročil na termín pojednávania na 22.02.2011.

- Dňa 22.12.2010 bol daný pokyn na zaslanie poisťného spisu žalovaného, vrátane kompletného návrhu na uzavretie životného poistenia s dotazníkmi, na zaslanie poisťného spisu žalobcu, týkajúci sa životného poistenia.

- Dňa 22.02.2011 sa konalo pojednávanie, na ktorom súd vyhlásil rozsudok č. k. 18 C 73/2007-472, ktorým zaviazal žalovaného, aby zaplatil žalobcovi sumu vo výške 9.958,18 € s príslušenstvom, v časti 9.958,17 € žalobu zamietol, žalobcovi oslobodenie od platenia súdnych poplatkov odňal, zaviazal žalobcu zaplatiť na účet tunajšieho súdu sumu vo výške 1.194,- € a rozhodol, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

- Dňa 07.04.2011 bol daný pokyn na vyrubenie súdneho poplatku žalobcovi a žalovanému za podané odvolanie proti rozsudku zo dňa 22.02.2011, č. k. 18 C 73/2007-472. Súčasne bol daný pokyn na doručenie odvolania stranám sporu na vyjadrenie.

- Dňa 05.09.2011 bol daný pokyn na doručenie vyjadrenia žalobcu k odvolaniu právnenému zástupcovi žalovaného.

- Dňa 29.09.2011 bol spis sp. zn. 18 C 73/2007 spolu s odvolaním žalobcu a s odvolaním žalovaného predložený na rozhodnutie Krajskému súdu v Bratislave.

- Dňa 16.05.2014 bolo na tunajší súd doručené uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 18.03.2014, č. k. 5 Co 429/2011-638, ktorým odvolací súd napadnutý rozsudok zo dňa 22.02.2011, č. k. 18 C 73/2007-472 zrušil a vec vrátil tunajšiemu súdu na ďalšie konanie.

Dňa 21.05.2014 bol daný pokyn na doručenie uznesenia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 18.03.2014, č. k. 5 Co 429/2011-638 stranám sporu.

Dňa 27.04.2015 bol vytyčený termín pojednávania na deň 05.06.2015.

Dňa 05.06.2015 sa konalo pojednávanie, ktoré po prejednaní veci súd odročil na termín pojednávania 11.09.2015 z dôvodu doplnenia dokazovania.

Dňa 18.06.2015 súd pojednávanie určené na deň 11.09.2015 z dôvodu zmeny zákonného sudcu zrušil.

Dňa 06.10.2015 právna zástupkyňa žalobcu oznámila súdu, že žalobca zomrel a dňa 22.03.2016 v súvislosti s dedičským konaním oznámila, že prichádza do úvahy ako právny nástupca žalobcu jeho dcéra [REDAKOVANÉ], rodená

Dňa 04.12.2015 agenda oddelenia 18 C bola pridelená zákonnej sudkyňi [REDAKOVANÉ] na vybavenie na základe Dodatku č. 9 k Rozvrhu práce Okresného súdu Bratislava I a konkrétne spis sp. zn. 18 C 73/2007 bol zákonnej sudkyňi [REDAKOVANÉ] náhodným výberom pridelený dňa 10.12.2015.

Dňa 23.09.2016 bola právna zástupkyňa žalobcu vyzvaná zo strany súdu, aby doložila právoplatné osvedčenie o dedičstve.

Dňa 26.01.2017 súd zistil, že na strane žalovaného došlo k sukcesii v dôsledku cezhraničného zlúčenia spoločností [REDAKOVANÉ], Slovensko a spoločnosti [REDAKOVANÉ].

Dňa 26.01.2017 súd uzneseniami č. k. 18 C 73/2007-701 a č. k. 18 C 73/2007-702 rozhodol o subjektoch, s ktorými bude v konaní na strane žalobcu a žalovaného pokračovať. Súčasne vyzval právnych zástupcov sporových strán o doloženie originálu alebo overenej fotokópie plnej moci k zastupovaniu (originál splnomocnenia z 11. marca 2016 na zastupovanie sťažovateľky jej právnu zástupkyňou je založený v spise na č. l. 681, pozn.).

Dňa 11.04.2017 súd uznesením č. k. 18 C 73/2007-712 zmenil uznesenie zo dňa 26.01.2017, č. k. 18 C 73/2007-701 v časti označenia strany sporu na strane žalovaného.»

5. V zásade rovnaké skutočnosti týkajúce sa chronológie úkonov okresného súdu a účastníkov konania, resp. strán sporu, zistil aj ústavný súd z obsahu sťažnosti a súdneho spisu, ktorý mu bol doručený spolu s vyjadrením okresného súdu 29. apríla 2017.

6. Právna zástupkyňa sťažovateľky v stanovisku z 11. mája 2017, ktorým reagovala na vyjadrenie predsedníčky okresného súdu, uviedla:

„Okresný súd Bratislava I uznal dôvodnosť sťažnosti mojej klientky, keď v časti III. vyjadrenia uviedol, že zo spisového materiálu a prehľadu jednotlivých úkonov je možné konštatovať, že Okresný súd Bratislava I v konaní sp. zn. 18C 73/2007 nekonal plynulé a to v období od 04. 06. 2008 do 15. 06. 2009, v období od 21. 05. 2014 do 05. 06. 2015 a v období od 06. 10. 2015 do 23. 09. 2016.

Nemôžem súhlasiť s vyjadrením zákonnej sudkyne [REDAKOVANÉ], že od 01. 01. 2016 až doposiaľ konal súd priebežne a pokiaľ v tomto období došlo k prietahom v konaní, tak z dôvodu, že sporovými stranami neboli spontánne včas a riadne doručené potrebné podklady na pokračovanie v konaní, ale až na základe intervencie súdu.

Ako právny zástupca sťažovateľky som ešte podaním zo dňa 22. 03. 2016 predložila súdu potvrdenie notárky [REDAKOVANÉ], že moja klientka - sťažovateľka je jedinou dedičkou po nebohom navrhovateľovi [REDAKOVANÉ]. Zároveň som okrem tohto potvrdenia predložila súdu plnomocenstvo sťažovateľky na zastupovanie v tomto konaní a navrhla som súdu jej vstup do konania s poukazom na ust. § 92 odsek 2 OSP a žiadala som súd, aby tomuto návrhu vyhovel.

Nie je teda pravdou, že by sťažovateľka riadne a včas nepredložila súdu potrebné podklady na pokračovanie v konaní.

Na toto moje podanie zo dňa 22. 03. 2016, ku ktorému boli priložené dve prílohy, a to plnomocenstvo sťažovateľky na zastupovanie v konaní sp. zn. 18C 73/2007 a potvrdenie notárky [REDAKOVANÉ] zo dňa 18. 03. 2016 o tom, kto je dedič po nebohom navrhovateľovi, Okresný súd Bratislava I nereagoval a až dňa 23. 09. 2016 (teda

po Šiestich mesiacoch) vypracoval výzvu, ktorou ma žiadal, aby som predložila právoplatné osvedčenie o dedičstve.

O tom, že v konaní bude pokračovať na strane žalobcu s mojou klientkou - sťažovateľkou, rozhodol až dňa 26. 01. 2017.

Plnomocenstvo sťažovateľky, ktoré mi udelila na zastupovanie v konaní OS Bratislava I sp. z. 18C 73/2007 som predložila tomuto súdu ešte v marci 2016 ako prílohu môjho podania zo dňa 22. 03. 2016.“

7. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

8. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov.

10. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom

predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

11. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

12. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádzala z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná. Od 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“), ktorý nahradil Občiansky súdny poriadok a ktorý vo svojich ustanoveniach upravuje zásadu hospodárnosti a rýchlosti konania v čl. 17. Podľa § 100 ods. 1 OSP len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá (obdobne § 157 ods. 1 CSP).

13. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04, I. ÚS 398/2016) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre s'ťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj s'ťažnosť s'ťažovateľa.

13.1 Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, predmetom konania vedeného okresným súdom je rozhodovanie o zaplatenie sumy 600 000 Sk (cca 20 000 €) s prísl., ktorú si uplatňoval právny predchodca s'ťažovateľky ako oprávnená osoba z poistnej zmluvy (investičné životné poistenie uzavreté jeho synom, ktorý následne zomrel násilnou smrťou, pozn.) so žalovaným. Po skutkovej a právnej stránke ide o štandardný predmet

rozhodovania na okresnom súde. Z obsahu súdneho spisu okresného súdu síce vyplýva, že čiastočne ide o skutkovo zložitejšiu vec najmä vzhľadom na to, že prebiehalo trestné stíhanie a ďalšie konania, ktoré úzko súviseli s uplatňovaním nárokov iných oprávnených osôb z ďalších poisťných zmlúv na životné poistenie, ktoré uzavrel pravdepodobne syn právneho predchodcu sťažovateľky s inými 7 poisťovňami krátko pred svojou smrťou (napr. konania vedené pod spisovými značkami: 17 C 151/2007, 8 C 68/2006, 50 C 85/2008, 58 C 173/2008, 26 C 70/2007 a podobne vedené na Okresnom súde Bratislava I a II), ale na druhej strane vec nie je právne zložitá a z dosiahnutých výsledkov ústavný súd nezistil takú zložitosť veci, ktorá by mohla odôvodňovať už viac ako desaťročné trvanie tohto konania.

13.2 Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd konštatuje, že v prípade sťažovateľky došlo k procesnoprávnemu nástupníctvu (sukcesii), teda k zmene doterajšieho účastníka konania pôvodného žalobcu (jej otca), a to na základe univerzálnej sukcesie (dedenie). Univerzálna sukcesia (na rozdiel od singulárnej sukcesie) vyvoláva automaticky aj procesnoprávne nástupníctvo, konajúci súd nemusí o pripustení tejto zmeny rozhodnúť svojím uznesením. Keďže pri zmene účastníkov nedochádza k vzniku nového procesnoprávneho vzťahu, ale k procesnoprávnemu nástupníctvu do už existujúceho procesnoprávneho vzťahu (m. m. I. ÚS 52/01, I. ÚS 102/05, II. ÚS 188/2015), ústavný súd nemá pochybnosť o tom, že sťažovateľka môže uplatňovať právo na konanie bez zbytočných priet'ahov aj pre štádium konania, ktoré tejto zmene predchádzalo. Pri hodnotení správania strán sporu (sťažovateľky a jej právneho predchodcu) ústavný súd konštatuje, že na celkovej dĺžke konania nemali svoj výrazný podiel, pretože ich neúčasť na pojednávaniach 8. apríla 2010 (prvé pojednávanie – pre čerpanie dovolenky) a 30. novembra 2010 (advokátka nachádzala v zahraničí) bola riadne ospravedlnená. V konaní boli naopak aktívni, podali aj sťažnosti na zbytočné priet'ahy a viackrát požadovali, aby okresný vo veci konal, napr. 19. novembra 2009, aby rozhodol o oslobodení od platenia súdneho poplatku (č. l. 124), a listom z 9. februára 2010 žiadali, aby nariadil pojednávanie (č. l. 126).

13.3 Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky, bol postup samotného okresného súdu. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku jeho postupu došlo k porušeniu uvedeného základného práva, ústavný súd zistil, že to tak je, a to napriek tomu, že plynulému postupu nebránila žiadna zákonná prekážka v konaní (II. ÚS 3/00, III. ÚS 46/04). Ústavný súd zároveň pri posudzovaní prihliadal aj na čl. 17 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Keďže konanie začalo za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, ústavný súd v tomto smere poukazuje aj na jeho § 100 ods. 1, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Vychádzajúc z predloženej sťažnosti a z pripojených dokumentov, ako aj zo stanovísk účastníkov konania a na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu, ústavný súd konštatuje predovšetkým neefektívne a neskôr aj nesústredené správanie okresného súdu, ktoré v spojitosti s celkovou dĺžkou súdneho konania (viac ako 10 rokov) mali za následok zistenie zbytočných priet'ahov. Ústavný súd v priebehu napadnutého konania zistil iba jedno obdobie nečinnosti okresného súdu, počas ktorej nekonal bez toho, že by mu v konaní zabraňovala zákonná prekážka. Ide o obdobie 12 mesiacov, a to od 4. júna 2008, keď okresný súd doručoval vyjadrenie žalovaného právnej zástupkyňi žalobcu spolu s výzvou na zaplatenie súdneho poplatku za podanú žalobu, do 15. júna 2009, keď okresný súd vyzval žalobcu, aby dokladoval svoje majetkové pomery.

Rozhodujúce pochybenie okresného súdu podľa názoru ústavného súdu však spočívalo v tom, že uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Co 429/2011 z 18. marca 2014 bol rozsudok okresného súdu z 22. februára 2011 zrušený, pretože sa účastníkovi odňala postupom súdu prvej inštancie možnosť konať pred súdom, okresný súd nedostatočne zistil skutkový stav a vec nesprávne právne posúdil (s. 9 uznesenia na č. 1. 642 v spise) a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Takýto postup teda nesmeroval efektívne k odstráneniu

stavu právnej neistoty účastníka konania, a preto nie je zlučiteľný so základným právom sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.

Príkladom nesústreďenej práce je aj výzva okresného súdu z 26. januára 2017, aby právna zástupkyňa sťažovateľky doložila originál plnej moci, pretože táto plná moc na č. 1. 681) datovaná 11. marca 2016 bola pripojená už k jej podaniu na č. 1. 680, z ktorého vyplýva, že jedinou dedičkou po právnom predchodcovi je sťažovateľka, a okresný súd o tejto skutočnosti vedel aj z podania na č. 1. 684, v ktorom právna zástupkyňa požiadala okresný súd, aby v tejto veci konal. Na priebeh konania malo tiež nepochybné vplyv aj to, že spis sa nachádzal na krajskom súde takmer dva a pol roka, od septembra 2011, až do marca 2014.

14. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej k zbytočným prietahom v súdnom konaní nemusí dochádzať len nekonaním príslušného súdu, ale aj takou jeho činnosťou, ktorá nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty účastníkov súdneho konania. Aj neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. IV. ÚS 164/03, IV. ÚS 121/04, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 380/08, I. ÚS 158/2010).

15. Podľa názoru ústavného súdu konanie, ktoré trvá desať rokov bez právoplatného rozhodnutia vo veci samej, možno už len na základe jeho posúdenia ako celku považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne napr. II. ÚS 3/09, III. ÚS 170/2010, III. ÚS 21/2014). Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v namietanom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

16. Ústavný súd zároveň prikázal okresnému súdu, aby vo veci sp. zn. 18 C 73/2007 konal bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku nálezu), aj keď o to sťažovateľka vo svojej sťažnosti výslovne nežiadala.

17. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

18. Sťažovateľka v sťažnosti žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 € z dôvodu, že postupom okresného súdu bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

19. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

20. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 18 C 73/2007, berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu, najmä časové okolnosti vstupu sťažovateľky do prebiehajúceho súdneho konania, ústavný súd považoval priznanie sumy 500 € sťažovateľke za porušenie jej základného práva za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku nálezu).

21. Ústavný súd preto nevyhovel v súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľka žiadala priznať finančné

zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu 500 €. Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto rozhodnutia.

22. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Úspešnej sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom. Advokátka si vyčíslila odmenu a paušálnu náhradu za 2 úkony právnej služby v celkovej sume 376,81 €, a to prevzatie a prípravu zastupovania – úkon urobený 7. októbra 2016 a spísanie a podanie sťažnosti – úkon urobený 6. februára 2017, každý v sume 147,33 € a 2 x režijný paušál v sume po 8,84 € a k tomu 20 % DPH.

38. Základom pre výpočet náhrady za úkon právnej služby urobený v roku 2016 je v danom prípade priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2015 v sume 858 € a za úkon urobený v roku 2017 v prvom polroku 2016 v sume 884 €. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2016 (príprava a prevzatie veci) v sume 143 €. Ďalej má právna zástupkyňa nárok aj na náhradu režijného paušálu 8,58 € k tomuto úkonu. Pokiaľ ide o úkon právnej služby urobený v roku 2017, ten činí 147,33 € a režijný paušál k tomuto úkonu činí 8,84 €. Spolu za dva úkony urobené v roku 2016 a 2017 patrí sťažovateľke tak iba 307,75 € a k tomu 20 % DPH. Náhrada trov konania, ktorú ústavný súd priznal sťažovateľke, spolu predstavuje sumu 369,30 € (teda nie sumu, akú požadovala – 376,81 €, pozn.).

39. Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

40. Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde).

41. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok; to neplatí, ak rozhodnutím orgánu medzinárodnej organizácie zriadeného na uplatňovanie medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, vznikne Slovenskej republike povinnosť v konaní pred ústavným súdom znovu preskúmať už prijaté rozhodnutie ústavného súdu (čl. 133 ústavy)

V Košiciach 24. mája 2017